

MILIEUJAARVERSLAG 2015

PUBLIEKSVERSIE

MILIEUJAARVERSLAG 2015

PUBLIEKSVERSIE

VOORWOORD

In de zomer van 2011 is de strategische notitie milieu 2011 – 2015 vastgesteld door de Raad van Bestuur. In deze notitie staan concrete doelstellingen ten aanzien van de milieucompartimenten van het AMC. Tevens zijn hierin doelstellingen met betrekking tot organisatorische versterking in termen van kennisontwikkeling, samenwerking en scope vastgelegd.

Het milieumanagementsysteem wordt jaarlijks geëvalueerd, op basis van de procedure 'Directiebeoordeling milieumanagementsysteem'. De managementreview is onderdeel van de procedure en wordt na de commentaarronde in het Milieu Advies Platform doorgestuurd naar de Raad van Bestuur.

DOEL EN DOELGROEP

Doel van dit verslag is tweeledig:

1. inzicht geven in de resultaten van het milieubeleid over 2015 in termen van milieubelasting;
2. terugkoppelen over de werking van het milieu- en energiemanagementsysteem in het AMC.

Dit verslag is openbaar en geschreven voor het bevoegd gezag en overige geïnteresseerden.

COLOFON

Uitgave
Academisch Medisch Centrum

Auteurs
Suzanne Oudmajer
Philip Laan
Mattijs Maris

Met medewerking van divisies en directoraten in het AMC

Art Direction & vormgeving
Jaaf Design

Fotografie (m.u.v. cover)
Peter Lowie (AMC)

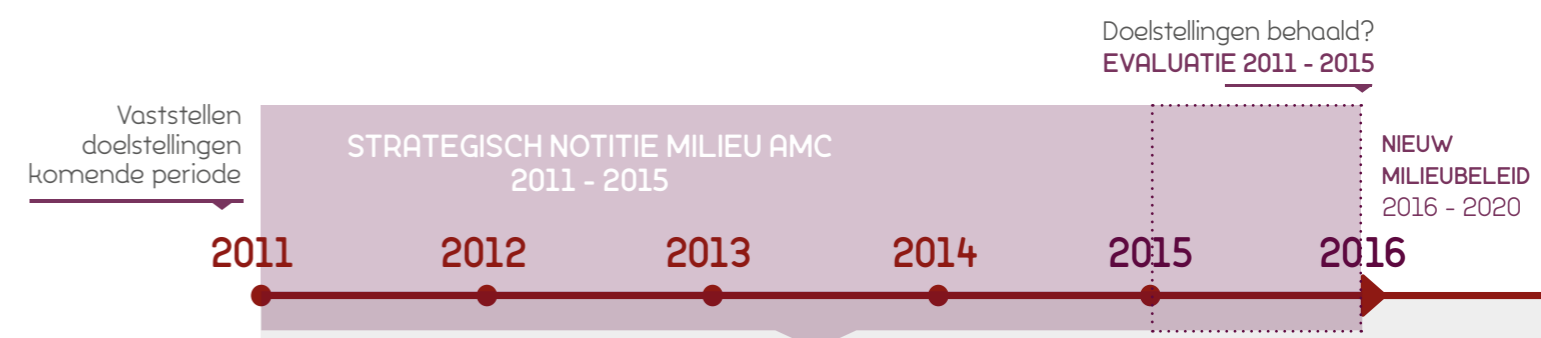
Contactgegevens
Academisch Medisch Centrum
Meibergdreef 9
1105 AZ Amsterdam
020 - 566 9111

INHOUDSOPGAVE

Resultaat milieubeleid 2011 - 2015	5
1. Milieumanagementsysteem	6
2. Wettelijke kaders en Handhaving	10
3. Overleggen en samenwerking	11
4. Voortgang realisatie Milieudoelstellingen 2011-2015	12
5. Energiemanagement	17
6. MVO-Impact AMC	22
7. Hoe nu verder	25
8. Milieubeleid AMC 2016 – 2020	28
9. Verklarende woordenlijst	31

RESULTAAT MILIEUBELEID 2011-2015

5 BEHAALDE DOELSTELLINGEN

- 20% **energiebesparing** in 2015 t.o.v. 2005
- Totaal **waterverbruik** in 2015 5% lager dan in 2010
- Minimaal één **afvalverminderingproject** succesvol afgerond
- Implementatie van AMC-beleid conform **PGS 15**
- Aantoonbare reductie van NOx stof (PM10 en PM2,5) door de nieuwe **energiecentrale**

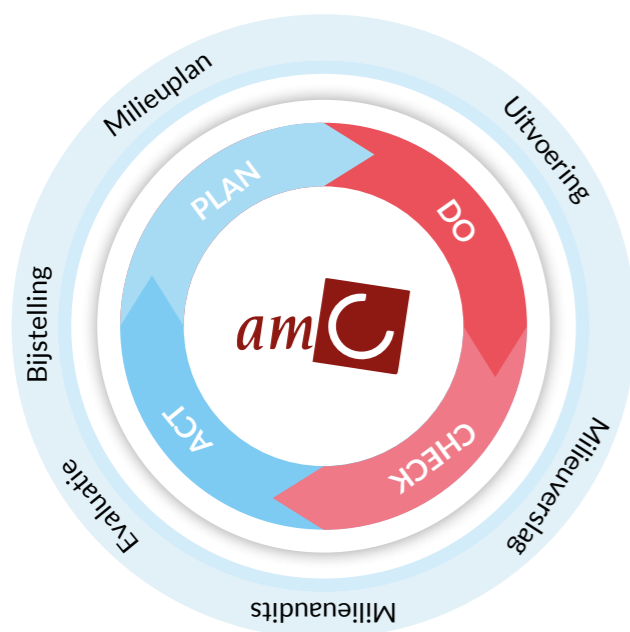
3 DOELSTELLINGEN BEHOORLIJK OP DE GOEDE WEG

- Aandeel **autogebruik** bij woon-werkverkeer daalt van 48% naar 40% (momenteel: 42%)
- Geen overschrijding van de vigerende normen m.b.t. lozen van **afvalwater** (momenteel: overschrijding door koper, zink en zilver en incidenteel een andere stof)
- 9% aandeel **duurzame energie** t.o.v. het energiegebruik in 2005 (momenteel: 7,9%)

1 DOELSTELLINGEN NIET BEHAALD

- In 2015 is het aandeel **gescheiden afval** toegenomen van 45% naar 55% van het totaal (momenteel: 47%).

1 MILIEUMANAGEMENTSYSTEEM

PLAN

Milieumanagement

Het AMC heeft een milieuzorgsysteem op basis van ISO 14001. De milieucyclus van het AMC is hiernaast weergegeven. De divisies en directoraten zijn verantwoordelijk voor het jaarlijks opleveren van milieuzorgdocumenten. Dit zijn onder andere een milieuplan (act > plan) een milieuverslag (do) en verslagen van milieuaudits (check). Het milieumanagementsysteem van het AMC omvatte in 2015 17 organisatieonderdelen (incl. negen derdenorganisaties op het AMC-terrein).

Voor 2015 hebben 15 van de 17 organisatieonderdelen milieuplannen ingediend. Van alle 15 organisaties die een milieuplan 2015 hebben ingediend, is begin 2016 een terugkoppeling ontvangen in de vorm van een milieuverslag 2015. De in de milieuplannen opgevoerde maatregelen hebben betrekking op alle milieucompartimenten van het AMC. De plannen verschillen in niveau qua uitwerking en ambitie.

In oktober 2015 is de ISO norm 14001 voor milieuzorg vernieuwd. In 2016 wordt door de milieuprogrammagroep bekeken wat de exacte gevolgen zijn voor het huidige managementsysteem en welke aanpassingen aan de procedures en werkwijze eventueel nodig zijn.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Na de vaststelling in 2014 van het Statement Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen heeft het Milieu Advies Platform 2015 gebruikt om te onderzoeken hoe MVO uitgewerkt en ingebed kan worden in het AMC. Eind 2015 heeft het MAP de opdracht van de Raad van Bestuur gekregen om een voorstel te doen voor een programma voor het implementeren van MVO in het AMC. Het voorstel moet na de zomer van 2016 worden aangeleverd en het programma zou in 2017 moeten starten.

Milieuthermometer Zorg

Ook in 2015 heeft het AMC de Zilveren Milieuthermometer Zorg behouden. Met 19 extra punten voldeed het AMC ruimschoots aan de norm van 16 extra punten. Er is één extra punt ingeleverd omdat één van de nieuw gecontracteerde schoonmaakbedrijven niet over een ISO14001-certificaat beschikte.

Eind 2015 is het certificatieschema voor de Milieuthermometer gewijzigd. Voor het AMC gelden de nieuwe eisen vanaf 2016. De eisen zijn verscherpt én het aantal punten dat behaald moet worden voor certificering is verhoogd, zie onderstaand schema.

Milieumeerjarenprogramma 2016 - 2020

2015 Was het laatste jaar van de huidige Strategie Milieu. Tevens vond de start plaats voor het opstellen van een nieuw milieubeleid. Daartoe zijn interviews gehouden met diverse stakeholders van het AMC, is een overzicht gemaakt van de resultaten van het huidige beleid en van de nieuwe wetgeving en andere toekomstige eisen. Door het MAP is vervolgens op basis daarvan en van de toekomstige werkzaamheden van het AMC een milieubeleid voorgesteld. In de loop van 2016 zal het nieuwe milieubeleid van het AMC worden vastgesteld door de Raad van Bestuur.

Milieuthermometer 2012				Milieuthermometer 2015 (voor AMC verplicht v.a. 2016)			
Aantal verplicht	41			Aantal verplicht	56		
Aantal extra	47			Aantal extra	62		
Nodig voor certificaat	Aantal verplicht	Aantal extra	Plus	Nodig voor certificaat	Aantal verplicht	Aantal extra	Plus
Zilver	Alle verplichte	14 extra	Duurzaam inkopen	Zilver	Alle verplichte	26 extra	- Duurzaam inkopen - Inkoop facilitaire productgroepen - Milieujaarverslag - Milieujaarv. openbaar

Om aan de eisen van de nieuwe Milieuthermometer te voldoen heeft het AMC een overgangsjaar, dus iets meer tijd om aan de eisen te voldoen. Desalniettemin is het een flinke uitdaging om de extra punten te verkrijgen en zullen daar projecten voor worden opgezet.

DO

Activiteiten

In 2015 is een aantal projecten met een duidelijke milieuwinst uitgevoerd. Diverse energiebesparingsprojecten (vervangen van TL door led in trappen en parkeergarage, bij laboratoria een pilot met LED lampen, gangverlichting om en om uit bij het KIT). Aanleg van leidingwerk met gas, waardoor een deel van het transport van gasflessen over het AMC-terrein niet meer nodig is. Een verbeterde papiercontainer met een grotere invoeropening zorgt voor een grotere bereidheid om papierafval te scheiden. Project met keuringen aardgasleidingen, waarbij door diverse reparaties verlies aan aardgas wordt voorkomen. De vervuilde bodem bij de energiecentrale is opgeruimd. In een laboratorium is de hoeveelheid disposables voor ongeveer 20% verminderd door hergebruik van vials. De afvalbergingen zijn opnieuw ingericht, waarbij nieuwe inzamelvoorzieningen voor cartridges en batterijen beschikbaar zijn gesteld.

De centrale milieucoördinator heeft elk kwartaal met iedere lokale milieucoördinator de voortgang van de milieuplannen besproken. De gezamenlijke milieucoördinatoren zijn in 2015 vier keer bij elkaar gekomen, waarbij de invoering van de nieuwe papiercontainer, de milieuplannen, energiebalans per bouwdeel, project gassen AMC en milieubeleid 2016-2020 zijn behandeld. Verderop worden de diverse onderwerpen toegelicht.

Communicatie en voorlichting

Voor milieurelevante informatie wordt de themapagina Groen=Doen op het AMC intranet gebruikt.

Artikelen zijn geplaatst over de volgende onderwerpen:

- Uitreiking zilveren Milieuthermometer Zorg
- Fiets naar je werkdag
- Enquête AMC-ers welk vervoermiddel naar AMC
- Maand van de patiëntveiligheid
- Elektronisch afval scheiden
- Filmpje van energiecentrale

De bezoekersstatistieken laten zien dat de site moeilijk wordt gevonden door de medewerkers.

Naast artikelen op de site Groen=Doen zijn er ook op de homepage van het intranet AMC veel artikelen verschenen op "milieu"gebied, waaronder titels als Green Deal 'Nederland op weg naar Duurzame Zorg', de ecologische voetafdruk van het AMC, Duurzame ideeën gevraagd, Energiebesparing, wat kan wel?, uitslag enquête mobiliteit, voortaan elektrische taxi's.

CHECK & ACT

Monitoring

Op AMC-niveau zijn de strategische doelstellingen, inclusief meetbare doelen voor vermindering van de milieubelasting op de verschillende milieucapartimenten vastgesteld. Monitoring van de voortgang in het bereiken van deze doelen vindt plaats aan de hand van jaarrekeningen, facturen, stoffenbalansen, inkoopgegevens etc. De cijfers zijn relevant voor de milieuprestatie van het AMC met als doel:

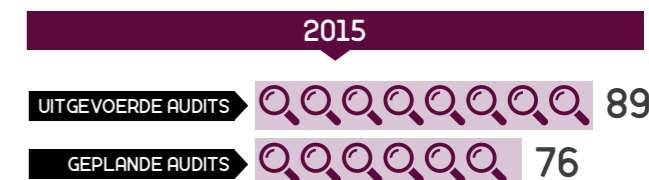
- tussen verschillende jaren te kunnen vergelijken
- betere basis om milieuresultaten te presenteren
- te controleren of de milieudoelstellingen 2011 – 2015 worden behaald.

In 2015 is een nieuw energiemonitoringsysteem eSight aangekocht en geïmplementeerd. Daarnaast is een meterplan opgesteld, met energiemeters die nog ontbreken voor een goede monitoring. Deze meters worden stapsgewijs toegevoegd en van de huidige meters vinden kalibraties plaats in 2016. Na 2015 kan vervolgens actief aan energiezorg en energiemonitoring worden gedaan.

In 2015 is verdieping op de cijfers ingezet op de volgende gebieden:

- naast de multifunctionalprinters kunnen met de nieuwe printers nu ook verbruiksgegevens per printer en kostenplaats worden achterhaald
- met het nieuwe bemonsteringsapparaat voor afvalwater kunnen nu meer gegevens worden verzameld over het aantal genomen monsters, het debiet enzovoort.

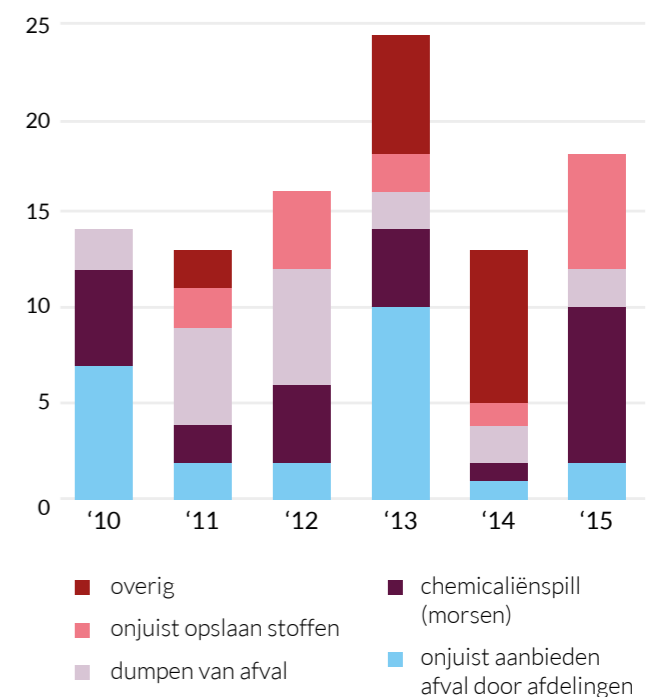
Milieuaudits

In 2015 is in het AMC-documentensysteem de checklist milieu-managementsysteem voor een ieder beschikbaar gekomen. In deze checklist staan de kaders waarop het milieumanagementsysteem wordt gecontroleerd. Het biedt een handreiking om op uniforme wijze te beoordelen op het voldoen aan de wettelijke- en milieubeleidsregels van het AMC. De belangrijkste bevindingen bij de audits waren dat op enkele locaties teveel gevaarlijke stoffen buiten de opslagkast werden opgeslagen, de aanwezigheid van niet gekeurde of gecontroleerde apparatuur of installaties, apparatuur of verlichting dat onnodig aanstaat en onjuiste afvalscheiding.

Milieu-incidenten

In onderstaande grafiek staan de milieu-incidenten over de afgelopen jaren.

2 WETTELIJKE KADERS EN HANDHAVING

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied - Handhavingsbezoek

Op 9 april 2015 heeft de Omgevingsdienst een bezoek gebracht aan het AMC waarbij een aantal tekortkomingen is geconstateerd. In 2015 is hard gewerkt om de tekortkomingen ongedaan te maken waarvan veel al is gebeurd.

Het betrof onderwerpen als de controle van bovengrondse tanks, de keuring van stookinstallaties, de keuring van gasleidingen en een risicoinventarisatie van de natte koeltorens.

Controle Specifiek Ziekenhuisafval

Op 28 september heeft de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied een controle gehouden naar de opslag en afvoer van Specifiek Ziekenhuisafval bij het AMC. Deze controle maakte onderdeel uit van een omgevingsdienst breed project, waarbij men "inzicht wil krijgen in de juistheid en correctheid van de administratieve verplichtingen bij het ontdoen en de wijze van opslag." Bij de controle zijn geen overtredingen geconstateerd.

Nederlandse Emissieautoriteit

De hoeveelheid uitgestoten CO₂ in 2015 bedroeg 37.052 ton CO₂. Het emissieverslag en de verschuldigde emissierechten zijn gecontroleerd door een accountantsbureau, op tijd ingediend en geaccordeerd door de Nea.

Rijksdienst voor ondernemend Nederland

In 2015 heeft de RvO de voortgang van het EEP gecontroleerd en goed bevonden. Zij heeft daarom het AMC een zogenaamde "voortgangsverklaring" verstrekt. Deze verklaring biedt AMC vrijstelling van de te betalen Regulerende Energiebelasting.

Eind 2015 is RvO gestart met de voorbereidingen voor een nieuw EEP. Nieuwe richtlijnen voor het op te stellen EEP zijn gemaakt en er is geïnventariseerd aan wat voor informatie de deelnemende partijen behoefte hebben.

3 OVERLEGGEN EN SAMENWERKING

Samenwerking in Amsterdam Zuid Oost

Samenwerking tussen bedrijven in ZuidOost neemt concretere vormen aan. Er is externe projectleiding aangetrokken (TNO) die trekt aan de uitwerking van diverse milieuthema's die de bedrijven in dit gebied verbindt. Vooral nog is samenwerking op gezamenlijke afvallogistiek en -verwerking, energie-uitwisseling en mobiliteit meest kansrijk.

4 VOORTGANG REALISATIE MILIEUDOELSTELLINGEN 2011-2015

WATER

Totale waterverbruik van het AMC in 2015 5% lager is dan in 2010

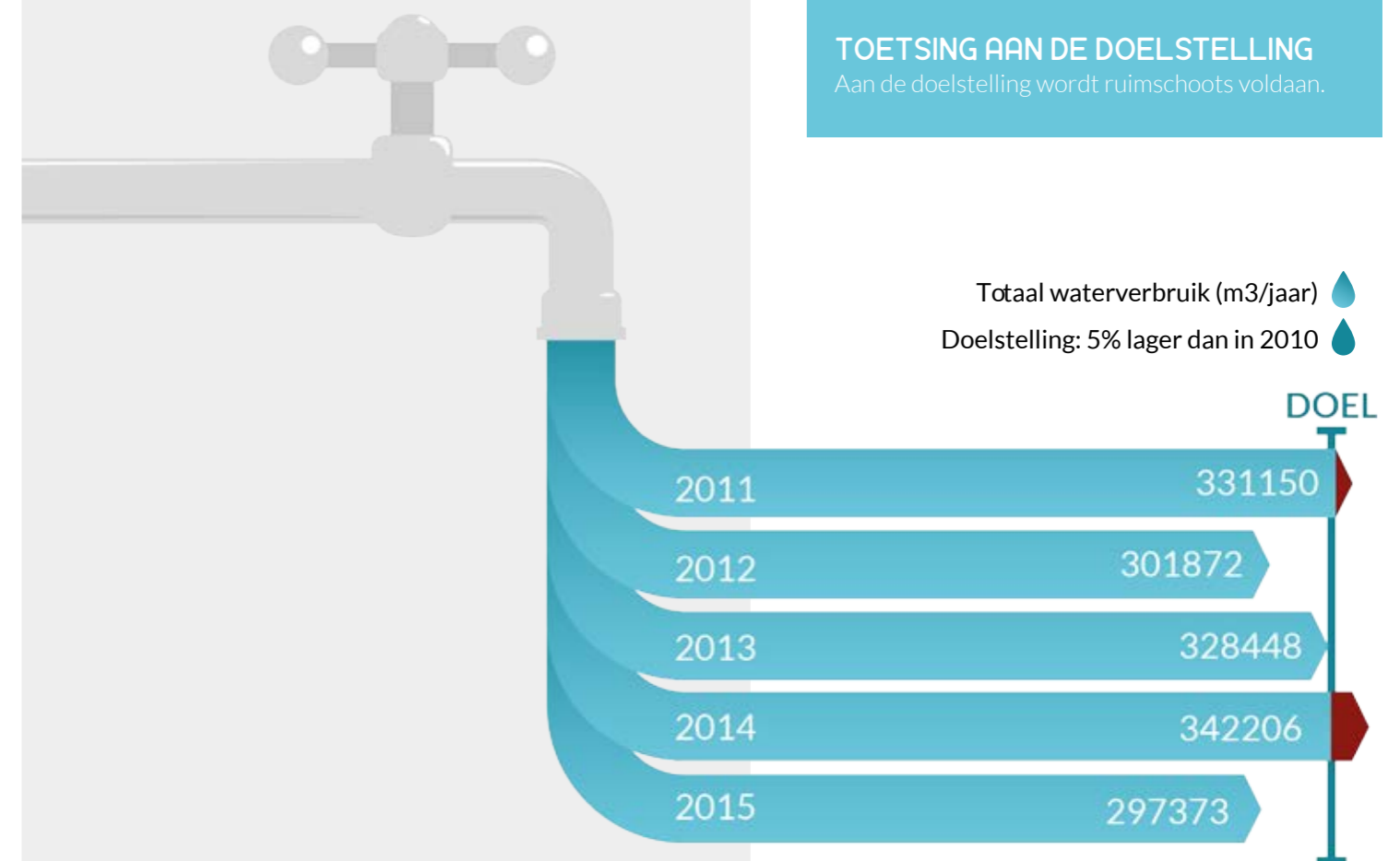
Verloop waterverbruik

In onderstaande figuur is het verloop van het waterverbruik over de jaren weergegeven.

Het waterverbruik is de afgelopen 10 jaar duidelijk afgenomen (met een tijdelijke verhoging in 2014 vanwege doorspoelen van het leidingnet), tot een 13% lager watergebruik in 2015 dan in 2010.

TOETSING AAN DE DOELSTELLING

Aan de doelstelling wordt ruimschoots voldaan.

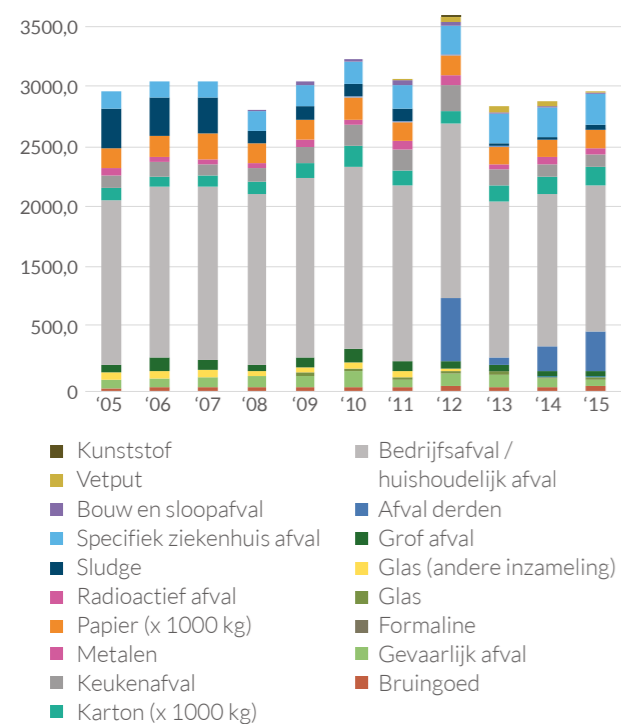

AFVAL VERMINDERING

In de periode 2011 - 2015 minimaal 1 succesvol project afvalvermindering afgerond op het gebied van (sanitair) papier, verpakkingsmaterialen en voedselverspilling.

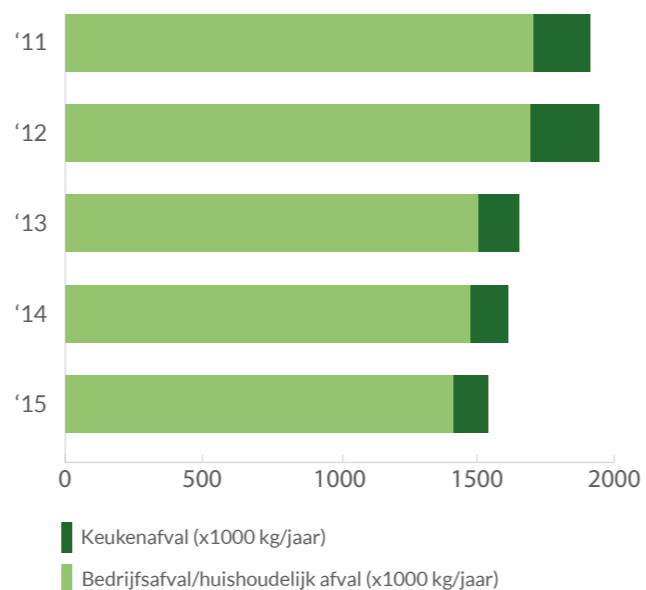
Onderstaande grafieken geven een beeld van het verloop van de afvalafvoer de afgelopen jaren. In de eerste grafiek staan alle afvalstromen; in de tweede grafiek alleen het huishoudelijk afval en het keukenafval.

Afval beïnvloedende projecten in 2015

In 2015 heeft een nieuwe aanbesteding van de schoonmaak plaatsgevonden. Daarbij zijn méér delen van het AMC aangeboden om met microvezel schoon te maken i.p.v. met moppen. Daarnaast is de eigendom van de microvezeldoekjes overgedragen naar de schoonmakende partijen, en stuurt het AMC aan op het opnieuw gebruiken van deze microvezeldoekjes. (veel van de schoonmaak gebeurt momenteel met disposable micro-vezeldoekjes). In 2015 is gestart met het overschakelen op disposable steriele OK-jassenpakketten. Dit heeft geresulteerd in lagere reinigingskosten en iets meer afval. Dit wordt verder uitgerold in 2016.

Het AMC al enige tijd bezig met voorraadoptimalisatie: scannen van producten en aanvullen van de voorraden op basis van de behoefte. Dit jaar richtte het project zich o.a. op platgoed (linnengoed zoals bedlinnen, keukentextiel, handdoeken en/of ander bulkgoed), waardoor er minder ongebruikt platgoed retour naar de wasserij werd gebracht. De afgelopen jaren hebben er op de laboratoriumafdeling opschoonacties plaatsgevonden waarbij oude chemicaliën zijn afgevoerd. Die zijn nu achter de rug, waardoor de afvoer van chemicaliën is afgenomen. Daarnaast is het bestellen en leveren van chemicaliën versneld, waardoor men met kleinere voorraden toe kan, en er dus kleinere hoeveelheden worden besteld. Als autonome afname kan verder nog gemeld worden dat nieuwe meetmethoden steeds minder chemicaliën nodig hebben.

TOETSING AAN DE DOELSTELLING

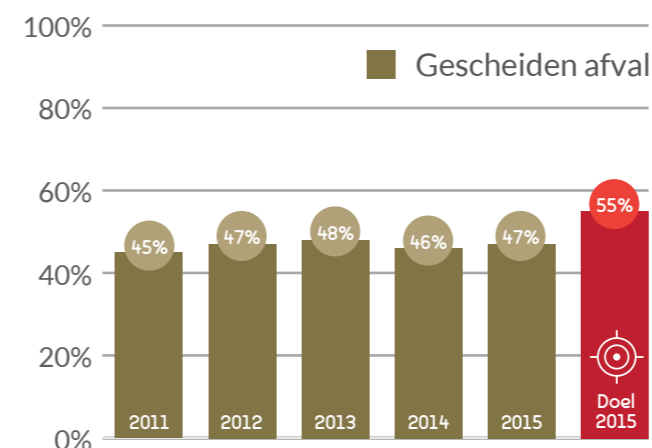
In bovenstaande figuur is goed te zien, dat de specifieke aandacht aan voedselverspilling zijn vruchten afwerpt: sinds 2013 zijn de afvalstromen waar voedselafval in terecht komt, afgenomen.

AFVALSCHEIDING

In 2015 is het aandeel gescheiden:ongescheiden afgenomen van 45%:55% naar 55%:45%.

In onderstaande figuur staat het percentage gescheiden afval over de afgelopen jaren weergegeven, inclusief de doelstelling voor 2015.

In 2015 heeft er een pilot plaatsgevonden voor de inzameling van kranten (onder andere Metro) in de wachtruimten. In de pilot is 123 kg kranten opgehaald, en het lijkt een geslaagde pilot. Begin 2016 wordt het project geëvalueerd.

Ook is er in 2015 een nieuwe gebruiksvriendelijkere papiercontainer in het AMC geïntroduceerd. Hierdoor is de hoeveelheid gescheiden ingezameld papier gestegen, zie het figuur onder. Ook de hoeveelheid karton is gestegen.

Eind 2015 is wederom een afvalsorteeranalyse uitgevoerd. Opvallend is dat nagenoeg alle reststromen zijn verkleind, en dat:

- nog steeds 33% van het voedsel over THT (uiterste houdbaarheidsdatum) bij het restafval belandt;
- de vermijdbare voedselverliezen (verspilling) sterk zijn afgenomen;
- de respons voor papier is gestegen en er in totaal minder papier vrijkomt;
- steeds minder glas vrijkomt, en
- de respons voor karton, metalen en ICT/bruingoed zeer hoog is.

TOETSING AAN DE DOELSTELLING

De doelstelling is niet gehaald.

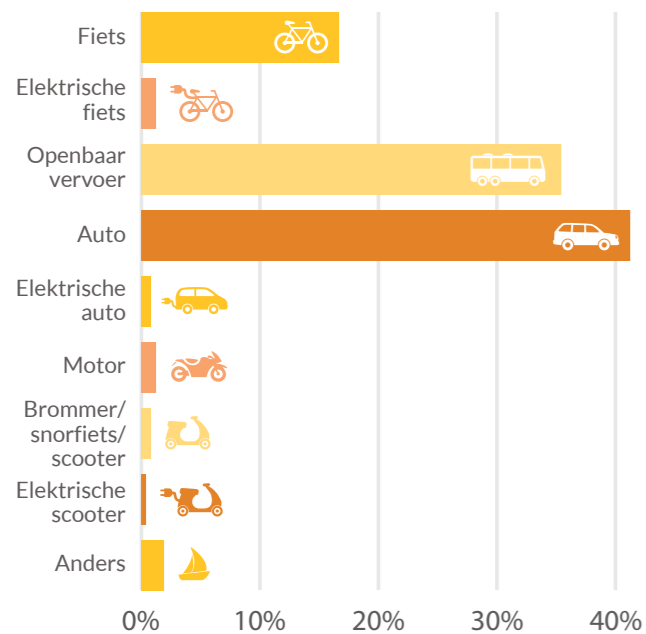
MOBILITEIT

Aandeel autoverbruik in woon-werkverkeer daalt van 48% (2009) naar 40% (2015) onder de medewerkers.

Begin 2015 is er een onderzoek gedaan naar de vervoerskeuzes van de medewerkers bij het AMC. Op basis van deze resultaten zijn adviezen uitgebracht aan HR.

De CO2-uitstoot die verband houdt met het vervoer is met 624 ton afgenomen tot 6.508 ton CO2 per jaar.

Uitkomsten onderzoek vervoerskeuzes van de medewerkers van het AMC 2015.

TOETSING AAN DE DOELSTELLING

De doelstelling is niet gehaald. Er is wel een verbetering behaald, van 48% met de auto naar 42%, en het percentage medewerkers dat met de fiets gaat is flink toegenomen.

AFVALWATER

Geen overschrijding van de normen met betrekking tot lozing

TOETSING AAN DE DOELSTELLING

De doelstelling is niet gehaald. In 2015 heeft zowel in de bouwdelen C Zuid en A Zuid als in het Hoofdgemaal een overschrijding van de vergunningseisen plaatsgevonden. De overschrijdingen bij de bouwdelen waren m.b.t. koper, zink, EOX en VOX; de overschrijdingen bij het Hoofdgemaal waren de stoffen koper en zilver.

Koper/Zilver

Een verklaring voor de verhoging van de emissie van koper en zilver in het hoofdgemaal is de vervanging in van de Ecodis installatie (voorkomen van legionella in drinkwater) door een nieuwe installatie met koper-zilver ionisatie.

Sinds 2001 is, op 1 dag in 2005 na, tot oktober 2014 geen enkele keer zilver in het afvalwater aangetoond, terwijl het zilveragehalte in het afvalwater ieder jaar wordt bepaald. Sinds de in gebruik name in oktober 2014 is in elk monster zilver aangetoond. De waarde bevindt zich meestal onder de lozingseis in de vergunning. Na de overschrijding in oktober van het koper- en zilveragehalte in het hoofdgemaal is onderzocht of de dosering van koper en zilver verder kan worden teruggeschroefd. Dat kon, en heeft resultaat opgeleverd: de waardes van koper en zilver waren bij een extra meting in januari 2016 weer (ruim) onder de vergunningseis, zie onderstaande gegevens.

Waarden afvalwater hoofdgemaal januari 2016

Koper 280 µg/l (eis 400 µg/l)
Zilver 26 µg/l (eis 100 µg/l)

GEVAARLIJKE STOFFEN

Implementatie van AMC-beleid conform PGS15.

De implementatie van dit AMC-beleid was in 2014 reeds grotendeels afgerond. Aanvullend zijn andere zaken uitgevoerd, c.q. voorbereid.

Een van de doelstellingen van de gassencommissie van het AMC was om de zuurstof noodbatterijen te verminderen en te verplaatsen naar brandvertragende gasflessenopslagkasten. Het project zal naar verwachting in 2016 worden afgerond.

TOETSING AAN DE DOELSTELLING De doelstelling is behaald.

Zeer zorgwekkende Stoffen

Vanaf 1 januari 2016 gaat er nieuwe wetgeving in: vanaf die datum geldt een minimalisatieverplichting voor alle ZZS (Zeer Zorgwekkende stoffen). Dat betekent dat het AMC op 1-1-2016 inzichtelijk moet hebben welke ZZS hij gebruikt, en dat hij binnen vijf jaar een onderzoek moet hebben uitgevoerd hoe de emissies van de betreffende ZZS kunnen worden verlaagd.

Het AMC is bezig met de voorbereidingen om aan deze eis te voldoen: In het AMC is het Informatiesysteem Gevaarlijke Stoffen (IGS) via de Dienstengids beschikbaar voor leidinggevend en medewerkers. Het IGS omvat hoofdzakelijk veiligheidsinformatie over de gevaarlijke stoffen die in gebruik zijn op de werkvloeren van het AMC.

Het IGS wordt vernieuwd, zodat wordt voldaan aan alle eisen vanuit de Arbocatalogus (wet- en regelgeving arbeidsomstandigheden), Milieuthermometer (wet- en regelgeving milieu) en JCI (kwaliteitsbeleid AMC).

Eind 2015 is een proefperiode gestart met het programma GROS om het IGS verder te digitaliseren. Naar verwachting wordt eind februari 2016 de proef afgesloten met een definitief besluit tot aankoop van GROS.

Tot eind 2016 zal dan met behulp van GROS alle voorkomende stoffen worden opgenomen in GROS via een automatische koppeling met het inkoopstelsel van het AMC. De veiligheidsinformatie zal worden uitgebreid met een vermelding dat een betreffend artikel (gevaarlijke stof) voorkomt op lijsten zoals de SZW-lijst en de ZZS-lijst. In 2016 zal met de leverancier een offerte worden besproken en zo mogelijk afgesloten om de CMR-registratie (gebruik CMR-stoffen en prioritair stoffen) te koppelen aan GROS. Vervolgens kan gestart worden met het inventariseren van de ZZS en met het uitvoeren van onderzoek naar de minimalisatie van de emissie van ZZS."

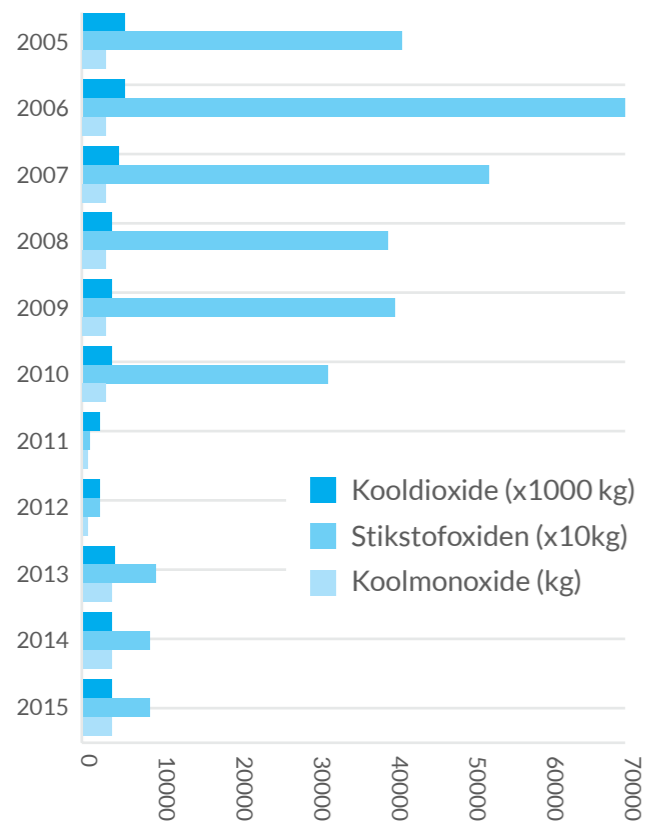

LUCHTKWALITEIT

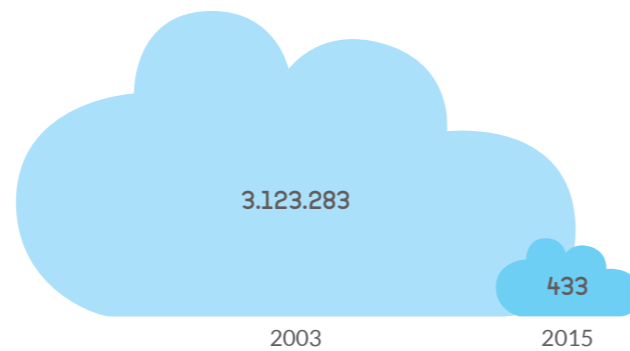
Doel: E-PRTR-stoffen en drempelwaarden monitoren; aansturen op reductie van deze stoffen in emissies naar lucht.

- a) Focus op: emissies naar lucht vanuit laboratoria. Geen zwarte lijst stoffen en CMR-stoffen naar lucht emitteren.
- b) NOx-emissie, stof (PM10 en PM 2,5) aantoonbaar gereduceerd door nieuwe en energiecentrale.

Emissie van EPRT-stoffen door de jaren

Emissie van roet en stof door de tijd

In de figuren is te zien dat het vervangen van de oude WKK's die op zware stookolie draaiden voor dual fuel WKK's (die draaien op gas en 1% diesel) heeft geleid tot een aanzienlijke vermindering van de uitgestoten stikstofoxiden en roet/stof, een gelijk blijven van de uitstoot van kooldioxide en een toename van de emissie van koolmonoxide.

TOETSING AAN DE DOELSTELLING

De doelstelling aantoonbare reductie van NOx, stof (PM10 en PM2,5) is overtuigend behaald.

5 ENERGIEMANAGEMENT

Energiemanagement wordt in dit rapport in een apart hoofdstuk besproken. Dit komt door de expliciete eisen die er door de overheid aan energiezorg zijn gesteld, die een aparte beschrijving en beoordeling noodzakelijk maken. In dit hoofdstuk wordt de input voor een directiebeoordeling gegeven conform de ISO 50.001, Energiemanagementsystemen.

Ten aanzien van energie heeft het AMC twee doelen gesteld:

Doelstelling:

20% energiebesparing in 2015 t.o.v. 2005

De doelstelling van 20% energiebesparing in 2015 ten opzichte van 2005 moet als volgt worden gelezen: het AMC heeft afgesproken om elk jaar energiebesparingsmaatregelen uit te voeren ten grootte van 2% van het primaire energiegebruik van het AMC in 2005. Over 10 jaar is dat 20%. Het primaire energiegebruik van het AMC in 2005 bedroeg 925.515 GJ, en 20% daarvan is 185.103 GJ.

Doelstelling:

9% aandeel duurzame energie in 2015

De doelstelling van 9% aandeel duurzame energie moet betrokken worden op het energieverbruik van 2005. Dus 9% van het energieverbruik in 2005 moet in 2015 duurzaam worden opgewekt. 9% Van het energiegebruik in 2005 is 73.159 GJ.

5.1 Energieprestatie en -doelstellingen

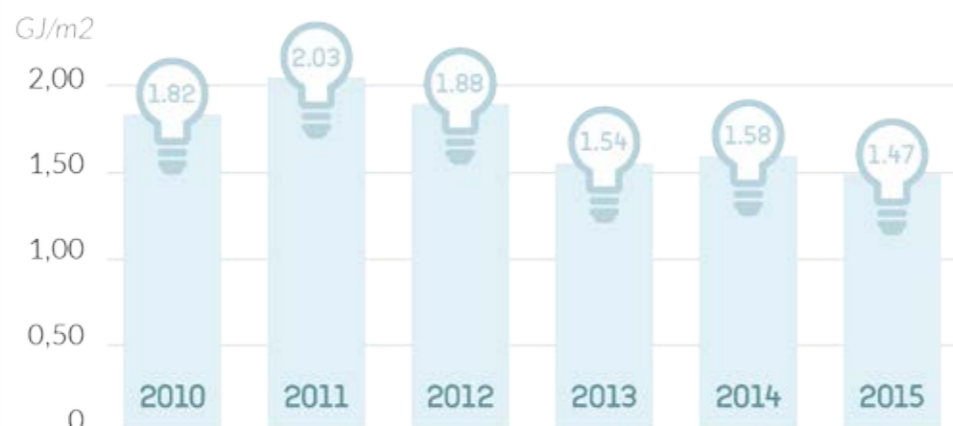
Het AMC heeft in 2015 gebruikt:

Ingekocht	Eenheid	
Gas	m3	20.470.556
Diesel	Kg	139.884
Elektriciteit	MWh	12.569
Duurzame koude	GJ	64.602
Factoren 2015		
Aantal graaddagen	Kd	2638
Bruto Vloer Oppervlak	m2	533.045
Berekende waarden		
Energiegebruik	GJ	763.718
Gebruik primaire energie	GJ	766.990
Specifiek primair energiegebruik	GJ/m2	1,47

Het aandeel duurzame energie in 2015 wordt gevormd door de aankoop van duurzame koude en bedraagt ten opzichte van het energiegebruik van 2005 7,9%. De doelstelling ten aanzien van duurzame energie wordt niet gehaald, maar het AMC is wel goed op weg.

In onderstaande figuur is het specifiek primaire energiegebruik van het AMC over de afgelopen jaren weergegeven. Duidelijk is dat het energiegebruik tussen 2010 en 2015 is afgenomen. De efficiëntie van het energiegebruik is toegenomen, met bijna 20%.

Specifiek primair energiegebruik van het AMC over de afgelopen jaren

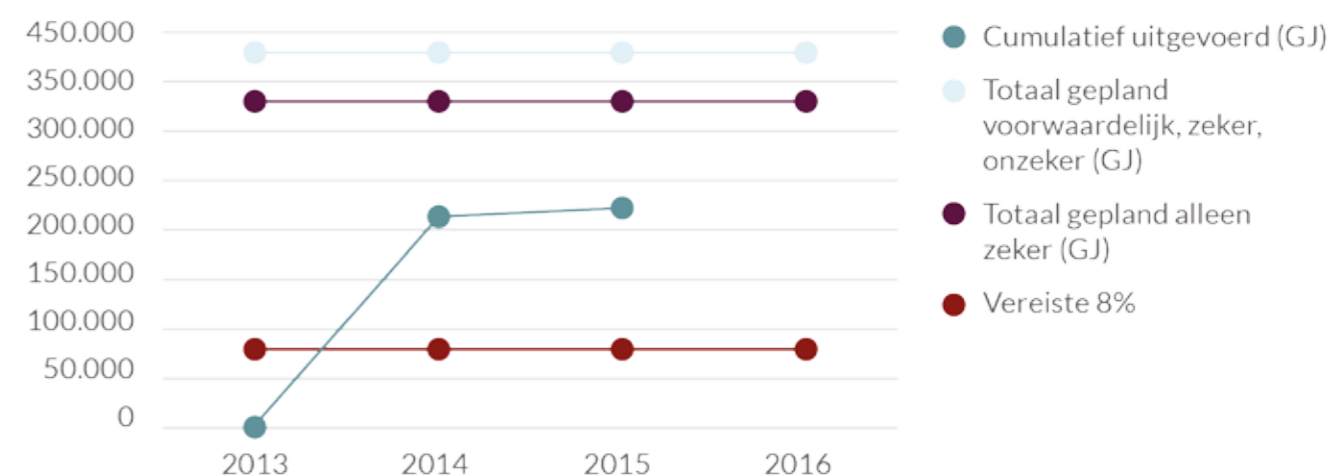
Voortgang energie efficiencyplan 2013-2016 (EEP)

In 2015 stond een aantal energiebesparingsprojecten gepland, waarvan er een aantal zijn uitgevoerd. Daarnaast zijn ook andere projecten uitgevoerd, zie onderstaande tabel.

Maatregelen genoemd in EEP	Type maatregel	Jaar gepland	Geplande besparing (GJ)	Uitgevoerd? J/N	Gemeten besparing (GJ)
Vervangen verlichting tussenvloeren	Zeker	2015	10.395	Nee	-
Frequentieregeling LBK's) en nieuwe regelstrategie	Zeker	2015	5.567	Nee	-
CV-installatie van 3- naar 2-weg en frequentiesturing pompen toepassen	Voorwaardelijk	2015	21.675	Nee	-
Vraaggestuurd klimatiseren, pilot collegezalen	Voorwaardelijk	2015	8.270	Ja	1.386
Uitvoeren vervoersbeleid AMC 2012 - 2015	Zeker	2015	17.600	Ja/Nee	12.396
Extra maatregelen niet in EEP					
Feestdagenkalender en dode band					5.139
Led-verlichting collegezalen					99
Led-verlichting parkeergarage en trappenhuizen					1.431
Totaal gepland in 2015			63.507		
Totaal uitgevoerd in 2015					20.451

De energiebesparingen van de in het EEP geplande besparingen en de daadwerkelijk uitgevoerde besparingsprojecten staan ook in onderstaande figuur weergegeven.

Verloop uitvoering maatregelen procesefficiency EEP (GJ)

Conclusies

Uit voorgaande valt een aantal dingen op:

- 1 Het AMC is de afgelopen jaren minder energie gaan gebruiken, en dat kan toegeschreven worden aan de inspanningen die het AMC neemt op het gebied van energiebesparing.
- 2 Het AMC heeft bij het opstellen van het EEP een zeer ambitieuze besparingsdoelstelling neergezet. Die is nog niet gehaald.
- 3 Wel heeft het AMC ruimschoots voldaan aan de formele eis uit het EEP van 8% besparing van primaire energie over 4 jaar.
- 4 Het was voor het AMC tijdens het opstellen van het EEP erg moeilijk om 4 jaar vooruit te plannen voor wat betreft energiebesparende projecten.
- 5 De afgelopen jaren heeft het AMC buiten de in het EEP geplande maatregelen ook andere energiebesparende maatregelen uitgevoerd.
- 6 De doelstelling van 20% energiebesparing in 2015 t.o.v. 2005 is behaald.
- 7 De doelstelling van 9% aandeel duurzame energie in 2015 is niet gehaald, maar het AMC is met 7,9% goed op weg.

5.2 Energiemanagement

Eind 2014 en eind 2015 zijn er audits gehouden of het energiemanagementsysteem aan de wettelijke eisen voldeed.

Beide audits concluderen dat er goed aan energiebesparing wordt gedaan. Het duidelijk en eenduidig beleggen van taken en het nakomen van gemaakte afspraken blijkt een aandachtspunt. Het energiemanagementsysteem voldoet niet aan de eisen die daaraan in het kader van de Meerjarenaafpraak Energie-efficiëntie worden gesteld.

Energievisie 2030

In december 2015 heeft de Raad van Bestuur de Energievisie 2030 vastgesteld. Op basis van de stand van zaken en de verwachte ontwikkelingen in het AMC is een aantal keuzes en doelstellingen opgesteld t.a.v. energielevering en energiebesparing.

Over de voortgang van de uitvoering van de Energievisie zal in de komende jaarverslagen aandacht worden gegeven.

5.3 Voldoen aan energiewetgeving en -convenanten

De energieproductie en energiezorg moet aan een aantal wettelijke eisen voldoen. Daarnaast heeft het AMC een aantal convenanten ondertekend die tevens eisen stellen aan de energieproductie, c.q. -zorg.

Het AMC voldoet nog niet aan alle eisen uit wetten en convenanten. Het betreft de keuring en uitstoot van de stookinstallaties, het energiemanagement volgens de eisen van RvO en de keuring van aircosystemen.

5.4 Conclusie energiemanagement

Uit bovenstaande komt een beeld naar voren van een organisatie die hard aan het werk is met het uitvoeren van energiebesparingsmaatregelen en het organiseren van de energieproductie en -distributie. Wat ook duidelijk is, is dat niet op alle vlakken duidelijke afspraken worden gemaakt, en dat gemaakte afspraken niet altijd worden nagekomen. De waan van de dag lijkt vaak te regeren, waardoor planmatig onderhoud, projecten en energiezorg in het gedrang kunnen komen.

6 MVO-IMPACT AMC

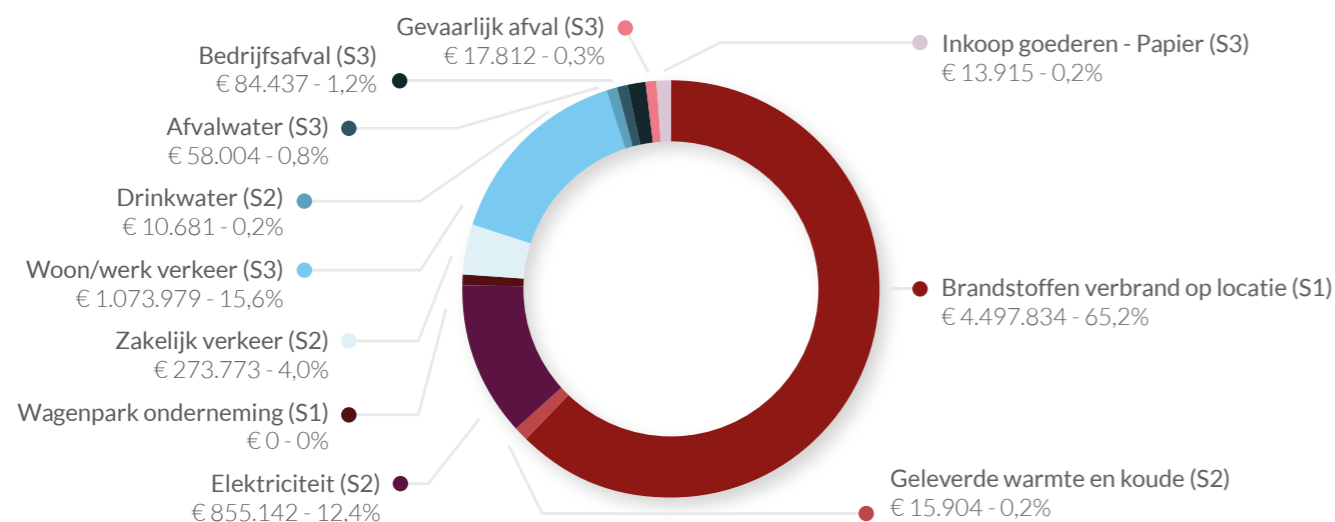
Voor dit jaarverslag heeft het AMC een berekening van de Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen-impact laten maken. Deze is vergeleken met de MVO-impact van de andere ziekenhuizen in Nederland of de gehele Nederlandse beroepsbevolking (al naar gelang het onderwerp).

Schaduwkosten

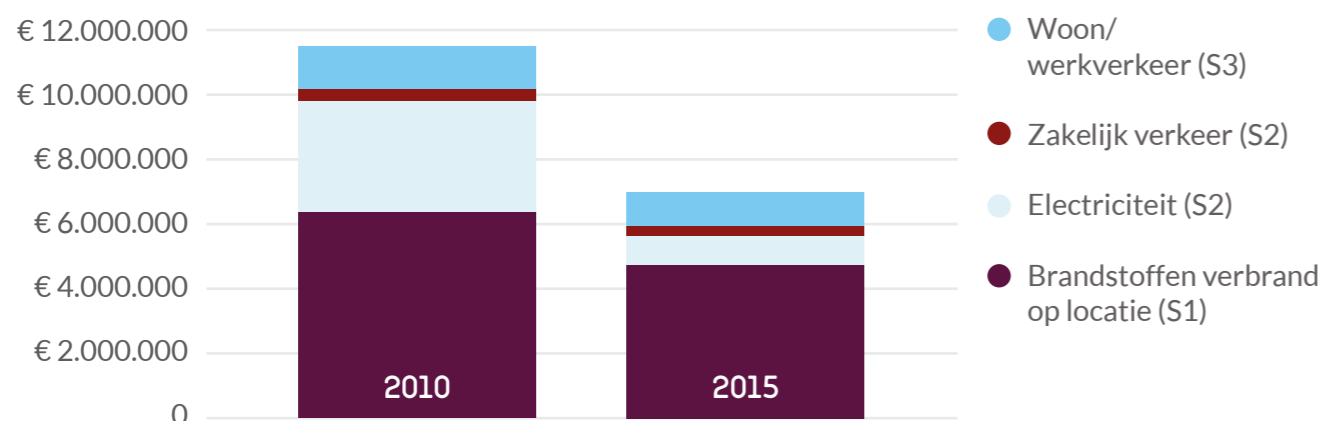
Schaduwkosten zijn een manier om diverse soorten milieu-impact bij elkaar op te tellen of tegen elkaar af te wegen. Zo kan je zien wat de belangrijkste milieu-impact van het bedrijf is. In onderstaand figuur staan de schaduwkosten van de milieu-impact van het AMC

weergegeven. Wat opvalt is dat het verbranden van aardgas en diesel in de elektriciteitscentrale van het AMC de belangrijkste impact heeft, gevolgd door het woon-werkverkeer en de ingekochte elektriciteit.

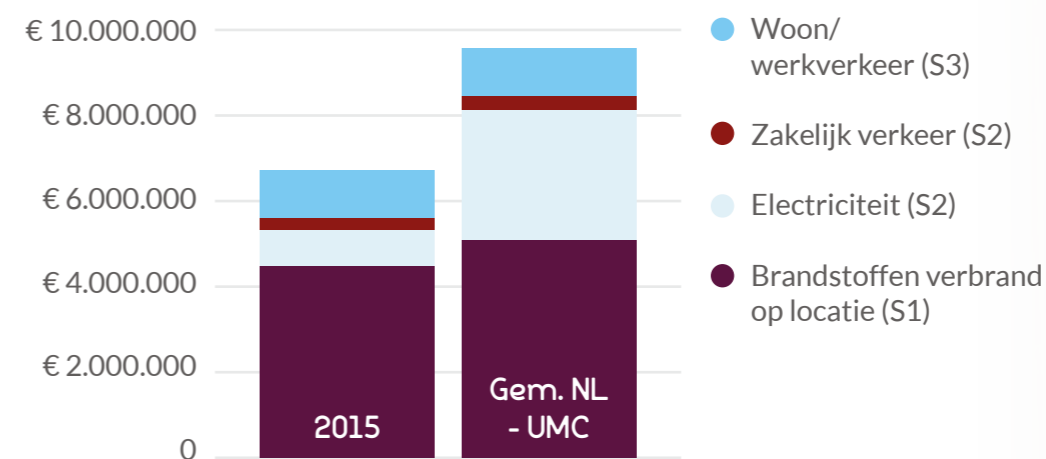
Verder is goed te zien dat de verbouwing van de elektriciteitscentrale een grote positieve invloed heeft gehad op de schaduwkosten: zowel de impact van de op het AMC verbrande brandstoffen als de inkoop van elektriciteit is gedaald tussen 2010 en 2015. Eveneens valt op dat het AMC het goed doet in vergelijking met het gemiddelde van Nederland.

Ontwikkeling schaduwkosten/MKI AMC

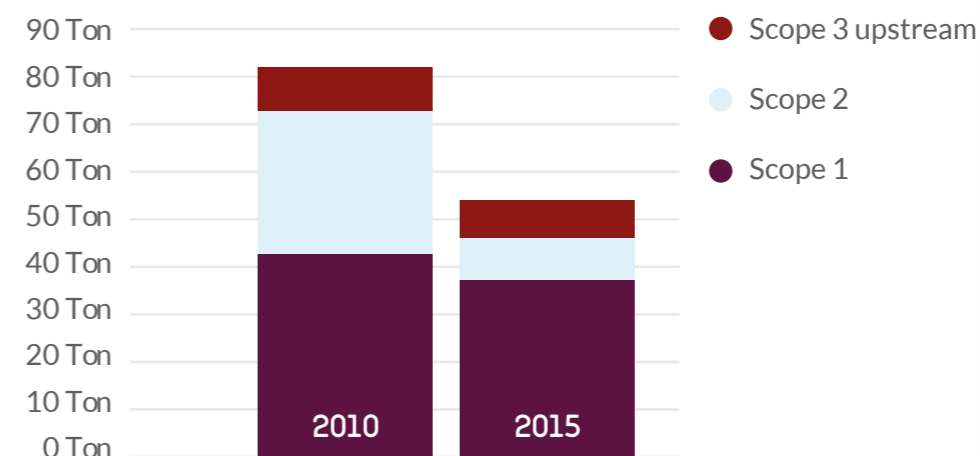
Benchmarking schaduwkosten/MKI AMC

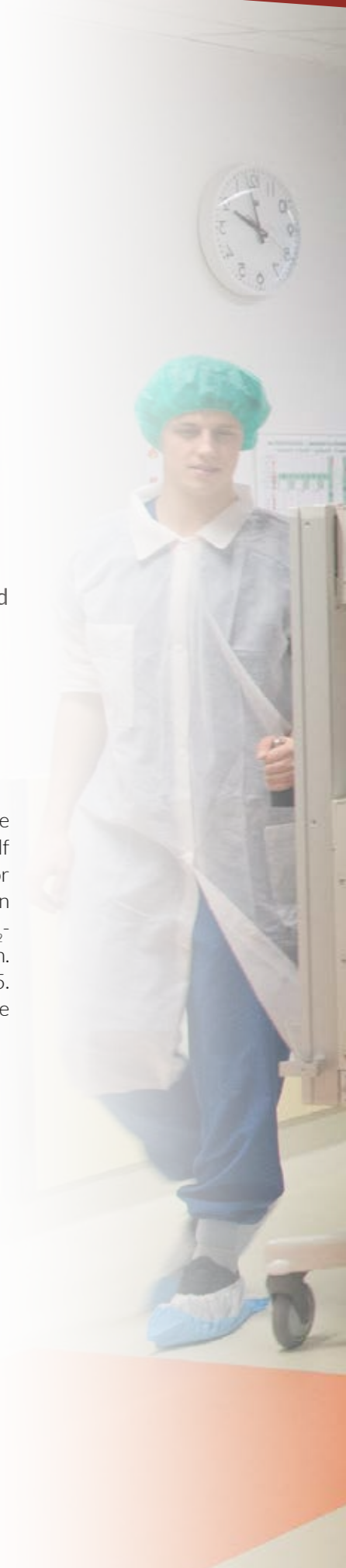
CO₂-footprint

De CO₂-footprint die verband houdt met de activiteiten in het AMC valt uiteen in drie onderdelen, scopes genaamd. In de eerste scope zit de CO₂ die de onderneming zelf daadwerkelijk uitstoot. De tweede scope bestaat uit CO₂ die uitgestoten wordt door anderen, maar ten behoeve van de onderneming en die de onderneming goed kan beïnvloeden (bijvoorbeeld door anders in te kopen). De derde scope bestaat uit CO₂-uitstoot door anderen vanwege de organisatie, maar die veel moeilijker zijn te beïnvloeden. In onderstaande figuur staat de ontwikkeling van de CO₂-footprint tussen 2010 en 2015. De CO₂-footprint is afgenomen, en dat is hoofdzakelijk te verklaren door de verminderde elektriciteitsinkoop.

Ontwikkeling CO₂ uitstoot AMC - conform CO₂ emissiefactoren.nl

De getallen die bij de figuur horen staan op de volgende pagina.

Scope 1 – CO2 uitstoot AMC – conform CO2 emissiefactoren.nl		
	2010	2015
Brandstoffen verbrand op locatie	43.544,8 ton	39.117,8 ton
Wagenpark onderneming	0,0 ton	0,0 ton
	43.544,8 ton	39.117,8 ton

Scope 2 – CO2 uitstoot AMC – conform CO2 emissiefactoren.nl		
	2010	2015
Geleverde warmte en koude	0,0 ton	96,3 ton
Elektriciteit	27.641,6 ton	6.611,5 ton
Zakelijk verkeer	2.237,9 ton	1.606,0 ton
Drinkwater	109,5 ton	94,8 ton
	29.989,0 ton	8.408,6 ton

Scope 3 – CO2 uitstoot AMC – conform CO2 emissiefactoren.nl		
	2010	2015
Woon/werkverkeer	7.791,7 ton	6.507,5 ton
Afvalwater	111,2 ton	103,9 ton
Bedrijfsafval	1.124,7 ton	1.049,2 ton
Gevaarlijk afval	365,9 ton	167,5 ton
Inkoop goederen - papier	169,3 ton	127,2 ton
	9.562,9 ton	7.995,4 ton

7 HOE NU VERDER

Het milieuarverslag 2015 AMC is besproken in de Raad van Bestuur van het AMC, tegelijkertijd met het nieuwe milieubeleid 2016 – 2020 AMC. Door de RvB is een aantal besluiten genomen. Hoe het op de genoemde milieuonderdelen verder gaat, staat in dit hoofdstuk beschreven.

Water

Doelstelling: Totale waterverbruik van het AMC in 2015 5% lager is dan in 2010

Doelstelling gehaald in 2015? Ja

Toelichting: Er zijn geen specifieke doelen gesteld voor de komende jaren. Het AMC gaat ervan uit, dat de ingezette daling van het waterverbruik blijft doorgaan

Afvalvermindering

Doelstelling: In de periode 2011 - 2015 minimaal 1 succesvol project afvalvermindering afgerond op het gebied van (sanitair) papier, verpakkingsmaterialen en voedselverspilling

Doelstelling gehaald in 2015? Ja

Toelichting: Er zijn geen specifieke doelen gesteld voor de komende jaren. Wel lopen er nog steeds projecten die als doel hebben om afval te verminderen, en zullen er de komende jaren dit soort projecten geïnitieerd blijven worden.

Afvalscheiding

Doelstelling: In 2015 is het aandeel gescheiden:ongescheiden afgenomen van 45%:55% naar 55%:45%.

Doelstelling gehaald in 2015? Nee

Toelichting: Tijdens de verschillende afvalsorteeranalyses is gebleken dat voor de plasticstromen nog een groot hergebruikspotentieel aanwezig is. De komende jaren wordt ingezet op het gescheiden inzamelen van verschillende plasticstromen.

Mobiliteit

Doelstelling: Aandeel autoverbruik in woon-werkverkeer daalt van 48% (2009) naar 40% (2015) onder de medewerkers.

Doelstelling gehaald in 2015? Nee

Toelichting: De Raad van Bestuur vindt het belangrijk dat het AMC een mobiliteitsbeleid heeft, waarbij duurzame mobiliteit wordt gestimuleerd, en niet-duurzame mobiliteit niet wordt gestimuleerd. Directoraat Human Resources zal onderzoeken welke personele maatregelen getroffen kunnen worden om het vervoer van het AMC te vergroenen. Daarnaast stelt het AMC een mobiliteitsbeleid op dat (eveneens) tot doel heeft om het vervoer van het AMC te vergroenen.

Afvalwater

Doelstelling: Geen overschrijding van de vigerende normen met betrekking tot lozing

Doelstelling gehaald in 2015? Nee

Toelichting: Ondanks dat de doelstelling niet is gehaald, is er geen doelstelling voor afvalwater opgesteld. Wel zet het AMC de komende jaren in op het wijzigen van de voorschriften in de vergunning voor afvalwater. Aan de voorschriften voor de lozing van koper en zink is namelijk vanwege de staat van de gebouwinstallaties nauwelijks te voldoen.

Gevaarlijke stoffen

Doelstelling: Implementatie van AMC-beleid conform PGS15.

Doelstelling gehaald in 2015? Ja

Toelichting: Vanaf 2016 is er nieuwe wetgeving op het gebied van gevaarlijke stoffen, namelijk de minimalisatieverplichting voor zogenaamde Zeer Zorgwekkende Stoffen. Vanaf die datum zet het AMC zich in om deze wetgeving zo snel mogelijk te implementeren.

Luchtkwaliteit

Doelstelling: E-PRTR-stoffen en drempelwaarden monitoren; aansturen op reductie van deze stoffen in emissies naar lucht.
a) Focus op: emissies naar lucht vanuit laboratoria.
Geen zwarte lijst stoffen en CMR-stoffen naar lucht emitteren.
b) NOx-emissie, PM10 en PM 2,5 aantoonbaar gereduceerd door nieuwe en energiecentrale.

Doelstelling gehaald in 2015? Doelstelling b is gehaald

Toelichting: T.a.v. luchtkwaliteit is er geen concrete doelstelling beschreven. Wel zal de luchtkwaliteit verbeteren door aan de doelstellingen voor Zeer Zorgwekkende Stoffen, mobiliteit en energiebesparing te voldoen.

Energiebesparing

Doelstelling: 20% energiebesparing in 2015 t.o.v. 2005

Doelstelling gehaald in 2015? Ja

Toelichting: In 2016 loopt het Energie efficiencyplan 2013 – 2016 af. Net zoals in het vorige plan wil het AMC meer dan de wettelijk verplichte 8% besparen. De totale geplande energiebesparing bedraagt ongeveer 25% van de totale hoeveelheid primaire energie van het AMC over 2015.

Duurzame energie

Doelstelling: 9% aandeel duurzame energie in 2015

Doelstelling gehaald in 2015? Nee

Toelichting: Het AMC blijft bezig aan het verduurzamen van de energieportefeuille. In 2017 worden de eerste zonnepanelen neergelegd en in de komende jaren wordt onderzocht of het AMC duurzame elektriciteit kan gaan inkopen.

Energiemanagement

Doelstelling: Volgens de Meerjarenafpraak Energie-efficiëntie (MJA-3) moeten alle aangesloten organisaties een energieborgsysteem hebben die voldoet aan de eisen van de MJA-3

Doelstelling gehaald in 2015? Nee

Toelichting: In 2016 en 2017 brengt het AMC het energiemanagementsysteem op het vereiste niveau en dan zal energiemanagement een volwaardig onderdeel vormen van de bedrijfsvoering.

8 MILIEUBELEID AMC 2016 – 2020

Als universitair medisch centrum heeft het AMC een breed takenpakket. Bij alle activiteiten die daaruit voortvloeien, streven we ernaar het milieu te ontzien door een zo beperkt mogelijk gebruik van – bij voorkeur duurzame – energie. Veel aandacht gaat uit naar het voldoen aan alle wettelijke verplichtingen op milieugebied. Dat geldt ook voor het nakomen van de afgesloten milieuconvenanten. Speerpunt van het AMC-milieubeleid is duurzaam en energiezuinig bouwen en verbouwen.

In 2014 kreeg het AMC de zilveren Milieuthermometer toegekend, een certificering voor duurzaamheid in de zorg. Het milieubeleid wordt elk jaar geëvalueerd. Daarbij gaan we ook na of het zaak is het accent te blijven leggen op duurzaam en energiezuinig bouwen, of vanwege nieuwe ontwikkelingen een ander speerpunt te kiezen.

1. Voldoen aan wettelijke verplichtingen

De milieuwetgeving verandert voortdurend. Voorheen werden alle verplichtingen voor bedrijven vastgelegd in de milieuvergunning. Dat gaat nu niet meer op: de vele verplichtingen voor bedrijven zijn tegenwoordig opgenomen in de milieuwetgeving. In de milieuvergunning wordt naar die verplichtingen verwezen. Het gaat om verplichtingen (besluiten en richtlijnen) die veranderen met de stand van de techniek, wat concreet betekent dat de eisen aan bedrijven periodiek worden verscherpt.

Onderstaand de nieuwe wettelijke verplichtingen waaraan het AMC moet voldoen, voor zover de wetgever ons hiervan op de hoogte heeft gesteld.

- Sinds een aantal jaren doet het AMC (verplicht) mee aan de CO₂-emissiehandel. Vanaf 2018 zal het AMC emissierechten moeten aankopen. Het gaat om bedragen van ca. € 200.000,- in 2018 tot ca. € 400.000,- in de jaren daarna (Besluit handel in emissierechten). De hoogte hangt af van de hoeveelheid uitgestoten CO₂ en van de prijs van CO₂-emissierechten. Die laatste prijs kan sterk op- en neergaan omdat er sprake is van beurshandel.

- Sinds enkele jaren moet het AMC voldoen aan de NO_xuitstoot-eisen voor de WKK-systemen (systemen voor warmtekrachtkoppeling) uit de milieuvergunning.

- Sinds 2015 geldt dat het airconditioningsysteem (luchtbehandelingsysteem) gekeurd moet zijn. Voortaan moet het elke vijf jaar opnieuw gekeurd worden (Regeling energieprestatie gebouwen).

- Sinds 2016 moeten zogenoemde Zeer Zorgwekkende stoffen worden geregistreerd. Ook moet regelmatig worden onderzocht of ze door minder risicovolle stoffen kunnen worden vervangen (Activiteitenbesluit). Het gaat dan om stoffen die bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, genetische verandering veroorzaken en/of giftig zijn voor de voortplanting.

- Vanaf 2017 gelden de eisen voor stookinstallaties in het Activiteitenbesluit ook voor het AMC. Zo zijn we verplicht om van de WKK's een ureum-administratie bij te houden en om de warmte-efficiëntie van de WKK's te meten.

- Vanaf 2020 moeten nieuwe gebouwen bijna energieneutraal zijn (Bouwbesluit). Dat wil zeggen: de jaarlijkse hoeveelheid energie die nieuwe gebouwen zelf opwekken moet bijna zo groot zijn als de hoeveelheid die ze verbruiken.

- Met het gebruik van bepaalde koelmiddelen moet het AMC geleidelijk stoppen. Nu al is het verboden ChloorFluorKoolwaterstoffen (CFK)'s aan te schaffen of de koelinstallatie ermee bij te vullen. Vanaf 2020 geldt eenzelfde verbod voor zogeheten maagdelijke f-gassen met een Global Warming Potential (GWP¹) groter of gelijk aan 2500 (Besluit geïsoleerde broeikasgassen en ozonlaag-afbrekende stoffen).

Bovenop deze verplichtingen zal de overheid de komende jaren geregeld met nieuwe richtlijnen en voorschriften komen. Ook daaraan wil het AMC natuurlijk voldoen.

2. Nakomen van de afgesloten convenanten

Op milieugebied heeft het AMC twee convenanten ondertekend: de Meerjarenafpraak Energie-efficiëntie 3 (MJA-3) en de 'Green Deal Nederland op weg naar duurzame zorg', kortweg Green Deal. In het meerjarenprogramma stelt het AMC nadrukkelijk vast beide convenanten te willen naleven.

MEERJARENAFSPRAAK ENERGIE-EFFICIËNTIE 3

In de MJA-3 is vastgelegd dat het AMC moet beschikken over een werkend energiemanagementsysteem. Bovendien moet de instelling jaarlijks gemiddeld 2% aan primaire energie (dus energiegrondstoffen) besparen. Afgesproken is ook de energiebesparingsprojecten op te nemen in een Energie Efficiency Plan (EEP). Directoraat Huisvesting & Techniek heeft de afgelopen jaren een energiezorgsysteem opgezet, dat sinds 2016 volop draait. Uiteraard vergt dat onderhoud en aandacht.

In 2016 zal het AMC (Huisvesting & Techniek en de Milieuprogrammagroep) een nieuw EEP opstellen voor de periode 2017–2020. Daarin worden energiebesparende projecten opgenomen die 8 procent aan primaire energie besparen. Naast kleinere projecten gaat het om één groot project.

De renovatie van de beddentorens geeft het AMC de kans om substantiële energiebesparende maatregelen te nemen (zie onder 3). De kleinere projecten kunnen in minder dan vijf jaar worden terugverdiend – vaak al in twee à drie jaar. De terugverdientijd van een groot project is meer dan vijf jaar, omdat zo'n project nooit uitsluitend voor energiebesparing wordt uitgevoerd.

GREEN DEAL

In 2015 heeft het AMC de 'Green Deal Nederland op weg naar duurzame zorg' ondertekend, een convenant tussen de rijksoverheid en een aantal zorginstellingen. Voor het AMC betekent de Green Deal dat het AMC de komende jaren gecertificeerd wil blijven voor de Milieuthermometer Zorg, niveau Zilver. De eisen van die Milieuthermometer zijn sinds 2016 aangescherpt. Voor het Zilveren certificaat moeten nu meer punten worden gehaald.

Met het oog denkt het AMC erover een aantal extra maatregelen te nemen, bijvoorbeeld:

- vervaardiging van schriftelijke milieuvoorlichting voor medewerkers, bezoekers en omgeving;
- ontwikkeling van beleid ter minimalisering van het gebruik van prioritaire (hoogrisico) stoffen;
- beperking van aantal verkeersbewegingen door ritten efficiënter in te delen;
- aanpassing van het duurzaam-inkoopbeleid;
- vervanging van niet-energiezuinige wasmachines;
- ontwikkeling van een reductieplan voor het verminderen van gebruik van gevaarlijke stoffen;
- inzet van grondwater bij het besproeien van het terrein;
- gebruik van duurzaam gekweekte vis en duurzaam vlees in de catering;
- het aanbrennen van laadpunten voor elektrische fietsen en auto's van medewerkers en bezoekers;
- het voorkómen van lozing van contrastvloeistoffen;
- gescheiden inzameling van kunststofafval;
- deelname aan umc-netwerk voor het onderling uitlenen van medische apparatuur;
- inkoop van duurzaam groenbeheer.

¹GWP: Global Warming Potential. Een maat om de bijdrage van een stof aan de klimaatverwarming aan te geven.

3. Duurzaam en energiezuinig bouwen en verbouwen

Duurzaam en energiezuinig bouwen en verbouwen is het speerpunt van het AMC-milieubeleid voor de komende jaren. Die doelstelling krijgt gestalte in allerlei maatregelen en projecten.

- Bij de verbouwing van de beddentorens en de herinrichting van het voorterrein onderzoekt de projectorganisatie hoe duur het zou zijn om het duurzaamheidsniveau BREEAM²⁾***³⁾ aan te houden, met extra aandacht voor energiezuinigheid. De drie sterren staan voor very good, oftewel het middelste ambitieniveau van de BREEAM-beoordelingssystematiek. BREEAM very good houdt in dat ca. 55% van de maatregelen uit de BREEAM-richtlijn in kwestie geïmplementeerd is.

Er bestaan allerlei BREEAM-richtlijnen, onder andere voor nieuw- en verbouw, voor bestaande bouw en voor gebiedsontwikkeling. Bij grootschalige renovatie is de BREEAM-richtlijn 'Nieuwbouw en renovatie' van toepassing.

Mogelijke ten overvloede: de ene 'credit' (alles wat punten oplevert) binnen de BREEAM-systematiek is eenvoudiger en goedkoper te behalen is dan de andere. Die 'bereikbaarheid' van een credit kan ook per project verschillen.

Elders zijn al veel(nieuwbouw-)projecten gerealiseerd conform de BREEAM-beoordeling, vaak op het niveau very good of hoger. De extra kosten om het niveau very good te bereiken lijken beperkt te blijven tot 8 à 15%, met uitschieters naar 20%. Daarbij moet ook bedacht worden dat diverse van de benodigde investeringen leiden tot lagere exploitatielasten en een hogere bouwqualiteit.

- Wat het aanhouden van het niveau very good betekent voor de investeringskosten, wordt bij de voorbereiding van de twee grote (ver)bouwprojecten onderzocht door het directoraat Huisvesting & Techniek.

Op basis van de uitkomsten zal de huisvestingsorganisatie samen met de milieuprogrammagroep een voorstel formuleren om voor dit project de very good-ambitie (helemaal of onderdelen ervan) aan te houden. De eindbeslissing ligt bij de Raad van Bestuur.

- De huisvestingsorganisatie en de Raad van Bestuur zullen ook nagaan welk deel van het onderzoek maatgevend is voor de toekomst. Welke eisen gaan bij nieuwe renovaties en projecten of via het UTB⁴⁾ tot de vaste eisen behoren? Door dat te bepalen, is het AMC bij toekomstige bouw- en renovatieprojecten verzekerd van haalbare standaardmaatregelen ten behoeve van een duurzaam eindresultaat.

Voor de vernieuwde beddentorens overweegt het AMC Pharmafilter. Het installeren van Pharmafilter vereist aanpassingen die het beste tijdens de verbouwing kunnen worden uitgevoerd. Mocht er niet voor Pharmafilter worden gekozen, dan kan de verbouwing te baat genomen worden om andere milieuvriendelijke technieken in te voeren voor bijvoorbeeld de afvoer van afval uit de beddentorens.

²BREEAM = Building Research Establishment Environmental Assessment Method. BREEAM is een certificeringsinstrument voor duurzaam bouwen en verbouwen. Bij BREEAM spelen zowel zorg voor het milieu als voor arbeidsomstandigheden een rol. Het instrument bestaat uit ongeveer 100 eisen (maatregelen). Hoe hoger het percentage eisen waaraan je voldoet, hoe hoger het behaalde niveau. Alle eisen in BREEAM liggen boven de wettelijke eisen.

³BREEAM kent vijf niveaus: * (pass), ** (good), *** (very good), **** (excellent) en ***** (outstanding)

⁴UTB = Uitgangspunten voor Technische installaties en Bouwkundige voorzieningen; door het AMC opgestelde voorwaarden waaraan installaties en bouwkundige elementen moeten voldoen

9 VERKLARENDE WOORDENLIJST

CFP	Corporate Facility Partners: het adviesbureau dat het AMC heeft ingehuurd om de energiezorg op peil te brengen
DeNOx-installatie	Technische installatie waarmee stikstofoxiden (NOx) uit afgassen worden gehaald
EEP	Energie Efficiencyplan
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control (richtlijn 1996/61/EC), een richtlijn voor geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging.
LTEP	Lange Termijn Energieplan
LTHP	Lange Termijn Huisvestingsplan
LTOP	Lange Termijn Onderhoudsplan
MJA	Meerjarenspraak Energie-efficiency; convenant tussen de overheid en verschillende bedrijfstakken m.b.t. energiebesparing
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NEa	Nederlandse Emissieautoriteit
REACH	Registratie en Evaluatie en Autorisatie en beperkingen van chemische stoffen
RIE	Richtlijn Industriële Emissies
RI&E	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RvO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen AgentschapNL)
UTB	Uitgangspunten voor Technische installaties en Bouwkundige voorzieningen
WKK	Warmte Kracht Koppeling
ZZS	Zeer Zorgwekkende stoffen

am